

Recull de Continguts

1. La Radiografia

Els municipis que formen l'Arc Metropolità de Barcelona –Mataró, Granollers, Sabadell, Terrassa, Martorell, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú - **convocaren per primera vegada en assemblea als 80 municipis que es troben en el seu radi d'influència**. L'assistència de 170 inscrits i la representació de 70 municipis a l'acte mostrà la importància d'aquest col·lectiu dins de la futura Regió Metropolitana de Barcelona. La Conferència d'Alcaldes del passat 22 de juny a Martorell esdevé un **punt de partida per a la formalització del grup i obtenció de "veu i vot"** no només en la configuració de la nova regió sinó en la configuració de llur govern.

2. La Jornada de Martorell

- Sessió de matí

En l'acte d'obertura Celestino Corbacho, President de la Diputació de Barcelona, aprofità l'ocasió per reflexionar sobre les reformes en el segon nivell de l'administració. Des del seu punt de vista, en el canvi han de **primar la capacitat de gestió per donar resposta a les demandes creixents dels ciutadans i augmentar el seu nivell de benestar**. Per aquesta raó, comentà que la nova Diputació té previst augmentar la seva professionalització, reduir el seu cost funcional i continuar prestant serveis útils per a la població. En el seu parlament, Corbacho cregué **legítima l'aspiració dels municipis de l'Arc participin i planifiquin el seu futur en una taula institucional** on es representin tots els nivells administratius i es parli de tot tipus de serveis socials, en especial transport, medi ambient i habitatge.

Seguidament, l'Alcalde de Terrassa i portaveu del grup de ciutats, Pere Navarro anuncià un ajustament de programa de la seva ponència sobre els antecedents de l'Arc i presentà el Secretari d'Estat d'Indústria, Joan Trullén com un dels responsables de la iniciativa de l'Arc Metropolità. Trullén fomentà la seva ponència en qualitat d'estudis de l'Arc *Tecnològic*, establint les raons econòmiques per les quals l'Arc esdevé crucial per l'economia catalana i espanyola. Començà explicant que la tradició territorial es disposa en economies tancades, autarquia i suficiència. Aquesta situació econòmica és diametralment oposada a la d'avui: basada en els rendiments creixents i un món globalitzat. Davant d'aquesta realitat, es generen economies d'aglomeració, vistes com a font de problema i **economies en xarxa**, alternatives a l'ocupació sistemàtica del territori.

En la seva tesi sobre l'Arc Tecnològic, Trullén identifica i avança que **cal entamar els 7 pols** (ciutats de l'Arc) i 8 corredors (incloent Caldes) estructuradors del territori. Al mateix temps, remarca la importància de Barcelona com a eix articulador de la xarxa, ja que el discurs del s. XXI deixa d'ésser en contraposició a la metròpoli. En dades, constata que l'Arc Tecnològic augmentà des de l'any 1991 fins al 2004 un 30,2% de la població i un 59,1% la població assalariada. En l'estructura de la població assalariada de l'Arc, Trullén observa que existeix un **procés de terciarització**, en termes relatius. **Aquesta tendència, a llarg termini, esdevé un problema estratègic a solucionar** pel conjunt de l'economia espanyola, caldrà **augmentar la capacitat competitiva industrial** per compensar la balança d'importacions. En acabar, el Secretari d'Estat d'Indústria remarcà la importància de l'orientació econòmico-territorial de la política industrial, infraestructures per la connexió dels pols i millora de les xarxes transversal, polítiques de sòl adreçades a l'economia i foment de l'economia del coneixement.

- La Taula Rodona

En un format de taula rodona es presentaren els diferents estudis, relacionats amb les línies de treball de la Declaració de Vilafranca, que amplien el nivell de coneixement de l'Arc Metropolità. Pere Montaña, Coordinador del Comitè Tècnic de l'Arc, va ser l'encarregat de moderar la sessió en la qual es van poder debatre idees, dades i inquietuds.

Abans de començar amb l'exposició de cadascun dels ponents Montaña informà que **els quatre treballs no es plantejaren amb la mateixa intensitat, ni són equivalents**, de la mateixa manera que **no es troben en el mateix nivell d'acabat o conclusions**. Així com, els treballs referits a *la Realitat Territorial de la Segona Corona Metropolitana i el Potencial Urbanístic de la Regió Metropolitana de Barcelona* estan acabats, els altres sobre l'espai lliure i les fórmules jurídiques es troben en unes fases prèvies per poder-ne extreure les primeres conclusions.

L'estudi del sistema territorial de la segona corona metropolitana, segons el seu autor Ricard Pié, comença amb un format genèric, **un atlas** i acaba fent referència a alguns dels debats més importants del nostre país: la contraposició entre el sistema de ciutats i el fenomen metropolità, el municipalisme com a herència i la globalització com a futur i per últim, el fracàs de la B-30. Davant d'aquests enunciats l'estudi conclou en la **necessitat de superar la falsa dialèctica entre el projecte metropolità i el sistema de ciutats, afrontar amb visió de conjunt la dispersió urbana i industrial i per últim repensar els efectes de les grans infraestructures** estructuradores del territori.

El treball sobre el potencial urbanístic de la Regió Metropolitana de Barcelona va ser conseqüència de l'oportunitat de complementar, donar una visió agregada i més

completa, a un estudi sobre el potencial de recentralització de les actuacions urbanístiques de Barcelona i la seva àrea metropolitana. En l'estudi de Josep Roca i Joaquim Clusa, s'estableixen com a factors d'anàlisi els equilibris entre les necessitats i dinàmiques del sistema urbà. Durant la seva intervenció en la taula rodona Roca destacà **que de 14.000 ha de sòl qualificat o 2/3 del potencial es troben en l'Arc Metropolità. D'aquest sostre potencial alertà del predomini per a usos residencials (56%) en detriment de generadors d'activitat econòmica (37%)** un fenomen comú quan ens trobem a més distància de Barcelona. Existeix doncs, una previsió de 31 anys de sòl per a activitats econòmiques i 17 anys per a usos residencials. En les conclusions del treball es remarca el canvi estructural en la regió metropolitana i en especial a potencialitat residencials i industrials de l'Arc.

Tomás Font, en el estadi inicial de l'estudi detecta les necessitats comunes de les ciutats de l'Arc i observa les possibilitats d'organització. Les fórmules associatives que el Catedràtic de Dret Administratiu aconsella són: "simples, flexibles i no condicionen futures organitzacions territorials". Font creu que la **comunitat de municipis**, una forma inèdita, podria ser idònia ja que no genera personalitat jurídica i esdevé útil per un objecte ampli com la gestió, execució de tasques i funcions comunes. Una altra possibilitat, a valorar, esdevé **l'associació de dret comú** amb personalitat pròpia i defensora d'interessos comuns de només municipis o diversos nivells. Aquestes dues fórmules, segons Font, poden solucionar les necessitats d'expressió del territori.

Des de l'Àrea d'espais naturals de la Diputació de Barcelona, Carles Castell presentà a la sala SIXTELL un projecte destinat a l'obtenció, estructuració, anàlisi i valoració d'informació sobre sòl no urbanitzable **per a una gestió del conjunt del territori com un sistema**. En l'opinió de Castell l'encàrrec de l'Arc "ha estat molt útil per desenvolupar nous aplicatius" de la base de dades geogràfica i numèrica del conjunt d'espais lliures i sòl no urbanitzables.

En el torn de preguntes per part dels assistents apareixeren comentaris sobre l'espai **supramunicipal** i la seva coordinació, el fenomen de les urbanitzacions, **cohesió territorial de les infraestructures** i apunts sobre la informació dels **indicadors d'activitat econòmica**. En el torn de respostes, Ricard Pié apostà per una estratègia clara en el tema industrial, més interdisciplinarietat i infraestructures per la cohesió territorial. Tomás Font, apuntà que l'estructuració de la supramunicipalitat i intermunicipalitat com un dels objectius a llarg termini que han de ser abordats amb mecanismes diaris i flexibles. En acabar, Montaña es mostrà segur que **la línia correcta a seguir es trobava lluny de queixes, neguit i descontent i apostà per la necessitat de trobar punts d'encontre on dipositar més coneixement**.

- Sessió de tarda

A l'inici de la jornada de la tarda Arcadi Vilert, Regidor d'Urbanisme de Mataró sigué l'encarregat d'introduir Oriol Nel·lo, ara Secretari per a la Planificació Territorial de la Generalitat de Catalunya. En la seva intervenció, Nel·lo **identificà els moviments demogràfics entre els anys 1975 i 1996 fins avui**. Entre aquests dos anys, Barcelona deixa d'incrementar la població a la velocitat anterior i el territori de l'Arc esdevé dinàmic, en termes de població i llocs de treball. Finalment, des de l'any 1996 es produeix el creixement més important, 75.000 persones.

Nel·lo continuà parlant sobre les seves causes i conseqüències en polítiques territorials. Explicant que aquest fenomen demogràfic ve donat per les dinàmiques associades a l'habitatge i mercat de treball. La població autòctona es reubica i arriba nova població. Davant d'aquesta situació Nel·lo aposta per una **assumpció plena de la realitat metropolitana, incloent la xarxa de ciutats de "compacitat formal,**

complexitat funcional i cohesió social". En aquest sentit, es configuren **els Plans Territorials Metropolitans** coordinats per Juli Esteban dels quals se'n vol tenir un avenç abans de finalitzar l'any i acordar-ne el contingut estratègic. També s'elaboren el **Programa de Sòl** per part de l'Institut Català del sòl per aconseguir ordenar aquest creixement, en matèria d'habitatge i sòl industrial. Per últim, s'articularà el territori amb una **nova divisió territorial: la vegueria**, un àmbit de descentralització i reordenació del govern de la Generalitat. En acabar, Nel·lo tranquil·litzà als assistents recordant que "la vostra estratègia (Arc) és la nostra (Generalitat de Catalunya)". **El subjecte metropolità es dota de la línia per consolidar les estratègies en les quals es fonamenta el vostre moviment.**

En l'acte de clausura es comptà amb la presència del Molt Honorable, Pasqual Maragall que comentà la importància del treball en xarxa entre ciutats, i es mostrà convençut que representa "un dels majors factors de competitivitat d'aquest país". Per aquesta raó, **reconegué que caldrà millorar les infraestructures perquè la xarxa pugui assolir el seu potencial**, tenint en compte que el cor d'aquesta és la regió 1 i l'Arc Metropolità l'element més dinàmic. Des del govern s'aposta per una Catalunya més compacta, en xarxa, una Catalunya ciutat que doni dret a l'accés de tot allò que volem i necessitem.

3. Antecedents i futures trobades

L' Alcalde de Terrassa i portaveu de les set ciutats, Pere Navarro va ser l'encarregat d'explicar els antecedents de l'Arc. La intervenció començà fent incidència a les relacions entre les ciutats que es van iniciar com a grup l'any 1992 amb diferents reunions de treball al voltant del debat territorial. Al llarg d'aquests anys, les set ciutats han treballat en problemàtiques comunes relacionades amb les infraestructures, els serveis i l'evolució socio-econòmica de l'Arc Metropolità. Els alcaldes de les set ciutats van signar el 18 de setembre de 2002, l'anomenada **Declaració de Vilafranca**, en què els municipis reclamaven participar en el procés de debat i decisió sobre el futur de l'àrea metropolitana, alhora que reivindicaven el seu paper dinamitzador en el sistema metropolità. El gener de 2005 es va aprovar la **Declaració de Sabadell**, un document que recull l'aposta per una xarxa d'infraestructures de mobilitat que contribueixin a articular el territori, la necessitat de potenciar noves pautes de creixement per tal que aquest sigui intensiu i no extensiu, i una nova concepció de l'Arc Metropolità com un gran parc tecnològic d'escala metropolitana. En acabar, Navarro qualificà la conferència com a "Jornada històrica" en la qual les ciutats de l'Arc es situen al centre del debat territorial i demostren que es preocupen pels seus interessos i els del país.

Al final de la sessió, l'Alcalde de Granollers, Josep Mayoral llegí **la Declaració de Martorell**, document que estableix les bases per afrontar el debat metropolità i avançar en el desenvolupament d'instruments per a l'actuació conjunta i articulada.

En acabar l'acte, l'Alcaldesa de Martorell, Dora Ramon valorà l'acte de gran importància, transcendència i interès. Tot seguit, emplaçà als assistents a una **propera cita**, el proper any a **Mataró**, per continuar plantejant i treballant aquests temes.